

Opera fra Paris: *Hamlet* fra marts '23 Varighed: 3:20 med 1 pause

Den stærke og verdensberømte historie om Hamlet og Ofelia udspilles mellem de modstående poler af reelt og forstilt vanvid, kærlighed og hævn. Efter mordet på sin far er Hamlet imod ægteskabet mellem sin mor og sin onkel, på bekostning af sin elskede og sig selv.

Med baggrund i historien skabte Ambroise Thomas sin Grande opera i 5 akter. Ambroise Thomas lader Hamlet overleve og udråbt til konge, efter han har dræbt stedfaren Claudius. Ligeledes har faderens spøgelse en fremtrædende rolle. Inspireret af de musikalske og dramaturgiske former for fransk Grand opera, præger komponisten historien med en intensitet, der bidrager yderligere til partiturets skønhed. Dirigent Thomas Hengelbrock, instruktion Krzysztof Warlikowski. Det er en stjernebesætning med Ludovic Tézier som Hamlet og Lisette Oropesa som Ofelia samt Eve-Maud Hubeaux som Gertrude og Jean Teitgen som Kongen. Uropførelsen af *Hamlet* fandt sted i Paris 1868. Det vakte fuore og forargelse i England, at en franskmænd havde skabt Hamlet om til en opera.

Handlingen.

Akt I

Hamlets far, Kongen af Danmark, er død. Hans bror, Claudius, er kommet på tronen og fejrer bryllup med hans enke, dronning Gertrude. Hamlet misbilliger sin mors pludseligt indgåede nye ægteskab. Rugende flygter han fra festen, hans forlovede Ofelia beskylder ham for svigt. Som svar synger Hamlet til hende om sin kærlighed.

Laertes, Ofelias bror, agter at forlade Danmark og beder Hamlet beskytte sin søster. Men Laertes har faktisk til hensigt at deltage i en revolutionær bevægelse, der er fjendtligt indstillet over for kong Claudius. På sidelinjen ved bryllupfestlighederne taler Hamlets fortrolige, Horatio og Marcellus, om deres nattesyn på vagterne, et genfærd, der ligner den afdøde konge. De opsøger Hamlet for at dele nyheden om dette mærkelige genfærd.

Ledsaget af Horatio og Marcellus, venter Hamlet på genfærdet. Det viser sig at være den afdøde konges ånd, der blev forgiftet af Claudius og Gertrude. Genfærdet kalder Hamlet til hævn, han skal dræbe Claudius, men lade himlen straffe dronningen. Hamlet lover at opfylde denne mission.

Akt II

Ofelia forsøger at fange Hamlets opmærksomhed. Desperat over hans kulde bønfalder hun dronningen om tilladelse til at forlade hoffet. Men dronningen nægter Ofelia dette, hun tror, at kun Ofelia kan formilde det begyndende vanvid hos hendes søn.

Dronningen frygter, at Hamlet har mistanke om sandheden ved sin fars død. Hamlet kommer ind og meddeler opførelsen af et show senere samme aften, en pantomime af "Mordet på Gonzago". Stykket skildrer historien om kong Gonzago, der blev forgiftet af sin kone og hendes elsker. Under forestillingen holder Hamlet nøje med Claudius' reaktion. Rygende af raseri afbryder kongen showet.

Hamlet betragter denne reaktion som en indrømmelse af skyld, og beskylder offentlig Claudius for at have myrdet sin far. Dermed fingerer han vanvid for at undslippe kongens hævn. Hoffet er forfærdet over anklagen, men tror ham pga. af hans "galskab".

Akt III

Hamlet mediterer over livet. Ved Claudius' ankomst skjuler han sig og lytter til kongens bøn, denne beder sin afdøde bror om at tilgive ham mordet. Polonius, far til Ofelia og Laertes, slutter sig til kongen. Lyttende til deres samtale opdager Hamlet at Polonius også har deltaget i mordet.

Gertrude fører Hamlet til Ofelia: hun ønsker, at hendes søn endelig gifter sig med sin elskede. Dronningen har allerede forberedt alt til et øjeblikkeligt ægteskab, men Hamlet nægter.

Alene med sin mor, konfronterer han hende med sin viden om sin fars mord. Faderens genfærd minder ham om, at hans mor skulle skånes. Igen er Hamlet alene, desperat.

Akt IV

I nærheden af en sø fejrer bønderne foråret. Ved Hamlets afvisning har Ofelia mistet sin forstand. I sit delirium mener hun, at hun er gift med Hamlet, og synger en gammel vise om havfruer, der forårsager at de uforsigtige falder til bunds i vandet. Mens hun synger, går hun ud i søen og drukner.

Akt V

På kirkegården er to berusede gravere ved at grave en grav. Hamlet veksler et par ord med dem. Fyldt med anger bebrejder han sig selv Ofelias vanvid og død.

Laertes ankommer og holder Hamlet ansvarlig for sin søsters ulykke. De duellerer, men deres konfrontation bliver afbrudt, da Ofelias begravelsesprocession nærmer sig den frisk gravede grav.

Desperat og fuld af anger ønsker Hamlet at dø. Farens ånd viser sig igen, minder Hamlet om hans pligt til at søge hævn. Hamlet dræber Claudius umiddelbart, før han begår selvmord for at følge Ofelia i døden. (*) Den norske prins Fortinbras indtager tronen i Danmark.

(*) Til trods for, at Thomas var tro mod handlingen i Shakespeares stykke, ændrede han slutningen. Her dræber Hamlet, tilskyndet af genfærdet, kongen med en kniv og udråbes af folket til deres konge. Der er nogle nyere opsætninger af Thomas' *Hamlet*, der arbejder med, at Hamlet dør til sidst.

Dirigent: Thomas Hengelbrock er tysk violinist, musikolog, sceneinstruktør og dirigent. Han var musikchef for Volksoper Wien fra 2000 til 2003. I 2001 grundlagde han "Feldkirch Festival" i Feldkirch, Vorarlberg, og fungerede som dens kunstneriske leder indtil 2006. Hengelbrock blev chefdirigent for NDR Symfoniorkestret i 2011. Under hans embedsperiode tog orkestret bolig i den nye Elbphilharmonie koncertsal i Hamborg og skiftede navn til NDR Elbphilharmonie Orchestra, samarbejdet sluttede i 2019. Han virker mest i Frankrig og Tyskland.

Instruktion: Krzysztof Warlikowski Warlikowski er polsk instruktør. Han har studeret historie, filosofi og filologi. Historien om det græske teater studerede han på Sorbonne. Han har blandt andet assisteret Ingmar Bergman. I 2000 debuterede Warlikowski som operachef på Grand Theatre i Warszawa. I 2008 var han kunstnerisk leder af Ny Teater i Warszawa. I 2009 instruerede han *Kong Roger* af Karol Szymanowski på Pariseroperaen. Krzysztof Warlikowski har formået at omsætte sine arbejdsmetoder og sine dramatiske visioner til operaen. I sæson 2022-23 står han for 8 iscenesættelser på europæiske operahuse.

Hamlet: Ludovic Tézier er fransk bariton. Efter at have haft sin debut i Lucerne og Lyon i roller fra Mozart og bel-canto-repertoiret blev Ludovic Tézier inviteret til at optræde på nogle af verdens store operascener. Det er nok enklere at spørge, hvor han ikke har sunget i ledende baritonpartier. I sæsonen 2019-20 sang han 17 af de største baritonpartier på forskellige operascener.

Ofelia: Lisette Oropesa er cubansk-amerikansk lyrisk koloratorsopran. Hun er en af de mest efterspurgte lyriske koloratorsopraner i dag, der har sejret i forskellige roller i de vigtigste huse i Europa og USA. Hun optræder regelmæssigt på de store scener overalt i verden. Efter at have vundet Metropolitan Opera National Council Auditions kom hun med i Lindemann Young Artist Development Program og flyttede til New York City. Hun sang sin første store rolle, Susanna, i *Figaros bryllup*, på Metropolitan i en alder af 22, og har siden sunget der i over 100 forestillinger i mange forskellige roller. Hun har ligeledes sunget i koncertsale og operascener over hele verden og er blevet en af de mest berømte sangere i sin generation.

Kongen: Jean Teitgen er fransk bas, han debuterede i Royal Opera i 1913 og vendte tilbage i sæsonen 1918/19 i *Carmen*. Udover europæiske scener virker han mest i franske operahuse. Han er også en produktiv recitalist og har optrådt sammen med førende ensembler i Europa.

Gertrud: Eve-Maud Hubeaux er schweizisk sopran. Hun startede med at studere klaver og sluttede med diplomeksamen. Forført af operaens verden startede hun i september 2001 med at studere sang ved Lausanne Conservatoire. Bare 19 år gammel opnåede hun sit sangcertifikat med udmærkelse og vandt to førstepræmier i SMJW Contest. For at fuldføre sin uddannelse deltog hun i Masterklasser hos Peter Galliard, Julian Gavin, Françoise Pollet og Sylvie Valayre. Sæsonen 2017/18 bød på seks debutroller. I denne sæson synger hun desuden Brangræne i *Tristan og Isolde* i Tyskland.

Om operaen.

Den berømte historie om Hamlet og Ofelia udspilles mellem de modstående poler af reelt og forstilt vanvid, kærlighed og hævn. Efter mordet på sin far er Hamlet imod ægteskabet mellem sin mor og sin onkel, på bekostning af sin elskede og sig selv. Da Ambroise Thomas valgte Shakespeares Hamlet som emne for sin nye opera, havde Frankrig været under fortryllelse af den engelske skjald i mange år, og Ofelia havde inspireret romantiske kunstnere. Tekstforfatterne Carré og Barbier lavede en enkel historie over Shakespeares rigelige karakterer og situationer, som, selvom teksten var langt fra originalen, inspirerede Thomas til at skrive et sammenhængende hele, der demonstrerede hans beherskelse af musikalsk atmosfære. I nyere tid er *Hamlet* blevet opført forskellige steder med succes ofte i moderne opsætninger. På det tidspunkt Shakespeares skrev sin Hamlet var Danmark i England, kendt for sit fortrukne hof, noget man talte om.

Ambroise Thomas 1811–1896, var fransk komponist. Thomas studerede ved konservatoriet i Paris, hvor han var elev hos Friedrich Kalkbrenner, Victor Dourlen, Pierre Zimmermann og Jean-François Lesueur. I 1832 fik han kunstnerstipendiet Prix de Rome for kantaten "Hermann og Ketty". Han opholdt sig tre år i Italien. Derefter levede han som operakomponist i Paris og var fra 1871 direktør for konservatoriet.

Det var i tidens ånd, at Thomas valgte et af alletiders berømteste dramaer som emne for sin opera. Ser man bort fra en lykkelig slutning, følger Thomas Shakespeares drama nøje, og han skabte nogle virkningsfulde partier for sangerne. Centralt i operaen er Ofelias vanvidsscene og død. Thomas havde skrevet denne scene til den berømte svenske sopran Christina Nilsson. Måske nogen kan genkende noget af Kuhlaus musik fra Elverhøj i vanvidsscenen. Ligeledes, da Thomas ikke kunne finde en egnet tenor til Hamlet, skrev han partiet for bariton.

Foruden nitten operaer, hvoraf de mest succesrige var *Hamlet* og *Mignon* (sidstnævnte 1866 på Opéra-Comique i Paris), komponerede Thomas en ballet, to kantater, et requiem, kammermusikalske værker, motetter, canzoner og mandskvartetter.

Uopført: Grand Opéra Paris 1868.
Det Kongelige Teater 1881.

Ansvarlig for tekst: konsulent **Walter Planhof**.